

Warszawski teatr operowy Wojciecha Bogusławskiego w latach 1778-1783.

Streszczenie

Przedmiotem rozprawy jest wyjaśnienie fenomenu sukcesów scenicznych oper przygotowywanych przez Wojciecha Bogusławskiego w początkach jego działalności teatralnej. W latach 1778-1783 przygotował i zrealizował scenicznie osiem oper, z czego siedem było tłumaczeniami librett oper włoskich. Ten gatunek sceniczny cieszył się wówczas największym zainteresowaniem publiczności i zarazem dawał gwarancję dużych dochodów do kasy teatralnej. Dla zrozumienia, jakie walory przemawiały za sukcesem tego repertuaru, konieczna jest jednoczesna analiza tekstu literackiego – libretta oraz tekstu muzycznego – partytury. Umożliwia to zbadanie dramaturgicznej funkcji muzyki w teatrze Wojciecha Bogusławskiego.

W rozdziale pierwszym omówiony został stan opery warszawskiej w okresie poprzedzającym działalność Wojciecha Bogusławskiego. Zrekonstruowany został repertuar, który zaważył na kształtowaniu się gustu muzycznego Wojciecha Bogusławskiego.

Rozdział drugi poświęcony jest operowym początkom Wojciecha Bogusławskiego i skupia się na analizie pierwszych przygotowanych przez niego oper: *Nędzy uszczęśliwionej* i *Dla miłości zmyślonego szaleństwa*, które poruszają problem sielankowej miłości zagrożonej przez nieszczęśliwy splot wydarzeń, przedstawiają jednak inne konflikty moralne. Prześledzenie dramaturgicznej roli retoryki muzycznej pozwala na porównanie powiązania semantycznej warstwy werbalnej z brzmieniową warstwą muzyczną oper.

Treść rozdziału trzeciego stanowi analiza oper z okresu rozkwitu twórczości translatorskiej i inscenizacyjnej Wojciecha Bogusławskiego w czasie ugruntowania się jego zainteresowania operą włoską jako źródłem pozyskiwania repertuaru dla sceny narodowej. Były to: *Fraskatanka czyli dziewczyna zalotna*, *Szkoła zazdrosnych*, *Włoszka w Londynie*, *Czekina albo cnotliwa panienska*, *Don Juan albo ukarany libertyn*, *Wieśniaczka u dworu*. Do sukcesu scenicznego przyczyniły się bardzo dobre wybory repertuarowe i doskonałe powiązanie warstwy słownej tłumaczonych librett z partyturą.

Aneks pracy zawiera edycję analizowanych librett.

Wojciech Bogusławski's Warsaw Opera Theater in 1778-1783.

Summary

The subject of the dissertation is to explain the phenomenon of stage success of operas prepared by Wojciech Bogusławski at the beginning of his theatrical activity. In 1778-1783 he prepared and stage produced eight operas, of which seven were translations of Italian opera librettos. At that time, this stage genre enjoyed the greatest interest of the public and at the same time guaranteed high income for the theater box office. In order to understand what values contributed to the success of this repertoire, it is necessary to simultaneously analyze the literary text – the libretto and the musical text – the scores. This makes it possible to explore the dramatic function of music in the theater of Wojciech Bogusławski.

In the first chapter the state of the Warsaw opera in the period preceding Wojciech Bogusławski's activity was discussed. The repertoire which influenced the shaping of the musical taste of Wojciech Bogusławski was analyzed.

The second chapter is devoted to the operatic beginnings of Wojciech Bogusławski and focuses on analyzing the first operas he prepared: *Nędza uszczęśliwiona (Poverty Made Happy)* and *Dla miłości zmyślane szaleństwo (Madness Made for Love)* which both raise the problem of idyllic love threatened by an unfortunate combination of events but present different moral conflicts. Tracing the dramatic role of musical rhetoric allows comparing the connection between the semantic verbal layer and the musical sound layer of operas.

The content of the third chapter is an analysis of operas from the heyday of Wojciech Bogusławski's translation and staging work during the consolidation of his interest in Italian opera as a source of obtaining repertoire for the national stage. They were: *Fraskatanka czyli dziewczyna zalotna (The Girl from Frascati or Courting Girl)*, *Szkoła zazdrosnych (The School of Jealousy)*, *Włoszka w Londynie (The Italian Girl in London)*, *Czekina albo cnotliwa panienska (Cecchina or The Accomplish'd Maid)*, *Don Juan albo ukarany libertyn (Don Juan or Punished Libertine)*, *Wieśniaczka u dworu (The Country Girl at Court)*. Very good repertoire choices of Wojciech Bogusławski and a perfect combination of the verbal layer of the translated librettos with the score contributed to the stage success.

The annex to the work contains the edition of the analyzed librettos.